

VALBY VUGGESTUES SPROGPÆDAGOGIK

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale". Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

I Klynge VVK - C har vi et sprogetværk på tværs af institutioner, som udveksler erfaringer med hinanden, gode råd og inspiration og for at fastlægge en fælles sprogpædagogik og en måde at tale om og udvikle vores sproglige læringsmiljøer for børnene i vores klynge.

I Valby Vuggestue har vi et lokalt sprogetværk som skal understøtte sprogarbejdet i hele institutionen og med inspiration fra Klynge-Sprogetværket kan igangsætte og guide kollegaer i det sproglige arbejde, for at løfte og vedligeholde den sproglige kvalitet vi ønsker og som vi ved er vigtigt for børns trivsel og udvikling.

I Valby Vuggestue bruger vi sprogstrategierne som UGL, sprogtrappen, legemark og sprogkufferter. Derudover laver vi dialogisk læsning, sanglege, rim og remser, mv. Vi har stor fokus på at benytte sprogstrategierne i vores hverdagsrutiner. Det betyder at vi har fokus på at skabe sproglige læringsmiljøer for børnene i alle hverdagens rutiner, fra garderobe til bleskift.

UGL

UGL er en sprogstrategi, der sigter mod at styrke børns sprogtiltagelse ved at sætte fokus på den voksnes rolle i relationen. Det helt centrale ved metoden er, at vi udelukkende har fokus på den voksnes adfærd.

Hold udkig

- Flyt på dig, så du er overfor barnet
- Vær i øjenhøjde eller under øjenhøjde med barnet
- Kig mest på barnets øjne
- Hold øje med barnets blikretning

Giv tid

- Læn dig frem og se interesseret ud mens du venter
- Smil meget
- Vent indtil barnet siger eller gør noget

Lyt

- Gør dig umage for at forstå barnet

Dialogisk læsning:

Dialogisk læsning handler helt grundlæggende om at have en dialog med det barn eller de børn, som man sidder og læser sammen med. Metoden er baseret på en generel teori om, at erfaring og øvelse styrker barnet sprogligt, og at ord avler ord. Det vil sige, at jo mere et barn præsenteres for forskellige ord, og i denne sammenhæng understøttet med billeder og eventuelle konkrete i form af fysiske ting, desto mere sikker bliver det enkelte barn i at bruge ordene selv. Ved at være sammen med en voksen og andre børn om en billedbog evt. kombineret med understøttende ting fra en sprogkuffert, får børnene positive læseoplevelser, hvor der er plads til dialog. Og netop samtalen er omdrejningspunktet i dialogisk læsning, hvor det at bruge sproget i meningsfulde sammenhænge er med til at fremme børns sproglige udvikling.

Dialogisk læsning i Valby Vuggestue er primært henvendt til de større børn, da det jo netop er samtale baseret.

Alle stuer har adgang til forskellige former for bøger med forskelligt indhold, så der er mulighed for at fange alle børns interesse i forhold til, hvad de er optaget af i en given periode. Det kan fx. være 'Gurli Gris', køretøjer/arbejdsmaskiner eller 'Lotte/Totte' bøgerne. Som tilføjelse har vi sprogkufferter med netop dialogisk læsning, hvor der til den bog, som ligger i kufferten, er tilføjet fysiske ting, som understøtter væsentlige situationer eller handlinger i bogen. Her benytter vi os

ofte af det funktionelle sprog, som er mere flydende tale med længere sætninger. I forhold til de mindre børn vil det typisk være pegebøger, som vi gør brug af, hvor vi primært benytter det formelle sprog og tydeligt udtaler de ord, som vi har fokus på.

Det Sproglige læringsmiljø:

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med voksne samt i fællesskaber med andre børn. I sprogmiljøer, hvor rammer og indhold er bevidst tilrettelagt, skabes de bedste forudsætninger for at give børn forståelse og læring til at udvikle sprog.

3 områder skaber det gode sproglige læringsmiljø:

Det fysiske sprogmiljø: Vi bestræber os på dagligt at skabe tydelige og afgrænsede legezoner på gulvarealer på stuerne samt ved brug af ophængning på væggene som en ekstra understregning af den pågældende legezone. Fx.

bil zoner, Lego zoner, køkkenlegs zoner, boglæse zoner.

Det er vigtigt, at børnene har adgang til specifikke og relevante materialer og ting i børnehøjde, så de selv kan vælge en aktivitet. Når legetøjet er stillet op i legezoner, kan børnene gå til og fra aktiviteten. Den voksnes rolle er at gøre børnene nysgerrige ved at gå foran og guide og tilrettelægge samt itale-

sætte, hvad legens indhold er og kan.

Rammesætning for sprogindlæring: I den pædagogiske praksis er det vigtigt, at vi sørger for, at alle børn får sproglige deltagelsesmuligheder. Herved får børnene erfaring med at anvende sproget i forskellige læringsssammenhænge, som sker ved aktiviteter og lege, i rutinerne i dagligdagen. Fx:

- skiftesituationen på badeværelset. Det kan være, når den voksne er 1-1 med et barn, som ligger på skiftebordet. Det ro og nærvær, som opstår, som giver tid og plads til at sætte ord på handlinger og ting.
- selvhjulpethed: Her er der især fokus på det formelle sprogbrug med tydelig guidning. Det kan også være flere børn, som sidder sammen og skal tage tøj af og på, hvor den voksne sætter ord på ting og handlinger og

børnene gentager og tager imod beskeder samt spejler sig i hinanden.

- måltidet: Vi sætter ord på handlinger, hvad vi spiser, børnene er deltagende og ser hinanden.

Samtaler i hverdagen: Gennem hele dagen i Valby Vuggestue er der fokus på samtalen. Det er lige fra om morgenen, når børnene ankommer, hvor vi bygger videre på historier, der 'kommer med' hjemmefra. Oplevelser i løbet af dagen i aktiviteter og rutiner samt i situationer, som har været: 'kan du huske, da....'.

Til alle daglige rutiner i Valby Vuggestue knytter sig et legeark til den pågældende aktivitet såvel som ved lege, hvor der er tilknyttet legeark til vores sprogkufferter. Fx. har vi i garderober, på badeværelser og på stuerne legeark hængende med fokus ord og begreber tilknyttet rutiner: fx. 'Vaske hænder', 'tage tøj på', 'vi drikker og spiser' mm.

LEGE-ARK

Zonens navn: **GARDEROBE**

Målet for aktiviteten:
AT UDVIDE
OERFORÅRD OG
SPROGLIG FORSTÅ-
ELSE I RUTINER
SELVHJULPENHED
FÆLLELSKABER
GIVE PLADS OG
VENNE PÅ TUR
DE SJØKE LÆGER
DE JHA

Legens fokusord – Dit sproglige
billede (gentagelse)
SKO HUE
SUTSKO HAT
STØVLER REGENBUKSE
GUMMIØRMLER VANTER
JAKKE REGENKLE
FLYVERDØRST VENTE
TRØJE

Synlige legezone – hvilke genstande skal du bruge:
FOCUSORD: HÆNGE BILBILDER OP AF BORDENE.
HØR DE DE I AKTIVITETERNE
- HÆNGE BILBILDER AF Fx. SKO-
TRØJ-ÅRSTUDE

Hvordan vil du spille:
DÉN VORDE GÅE FOKUS MED FOCUS PÅ:
- AT EBENENE HJÆLPER HINANDEN
- INTERAKTION
- VENNE PÅ TUR (I HINDE GRUPPER)

Legens begreber:
VÆRMT / KOLDT
VÅDT / TØKT
SOMMER · VINTER · FOCUS · EFFEKAR

Legens færdigheder:
DU SKAL:
SVØTTE DIG NED PÅ GULVET
TAGE SKØNE AF / PÅ
HÆNGE JAKKEN OP / LÆGGE
PÅ PLADS
FINDE DIN PLADS

VALBY VUGGESTUE

Interaktion mellem barn og voksen: I Valby Vuggestue har vi et skærpet fokus på, hvordan vi interagerer sprogligt med børnene i forhold til alder både verbalt og nonverbalt. Samt, hvor vigtige vi er som sproglige rollemodeller. Dette kommer især til udtryk via systematisk tilrettelagte aktiviteter med fx. vores sprogkufferter og legeark. Legearkene ligger i alle sprogkufferter med det formål at understøtte legen med forskellige ord og begreber og sætninger, som gentages løbende gennem en aktivitet. Fx. i køkkenlegen: At hælde, at spise, at give, at røre rundt mm, hvor hver handling og ting understøtter sprogtilegnelsen.

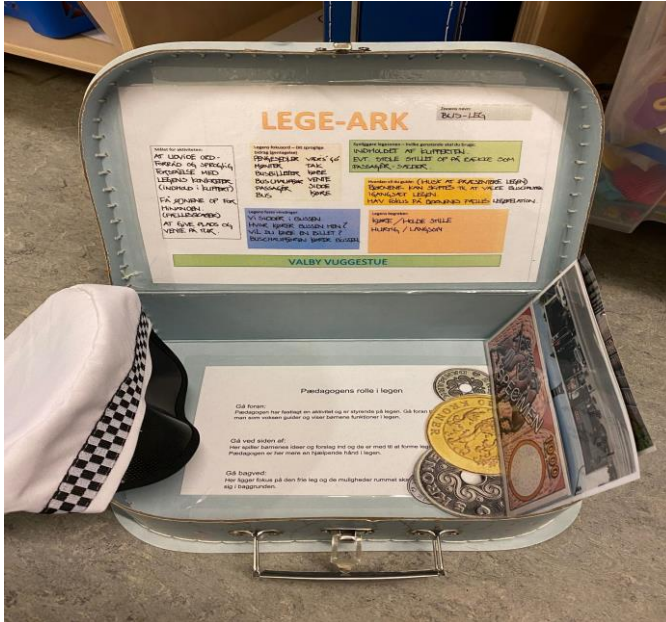
Legen som helhed er vigtig og essentiel som en øvebane for børns kommunikation og ordtilegnelse, så vi bedst muligt styrker det enkelte barn hen imod børnehavestart.

Sprogkuffert som redskab

Sprogkufferter er mere end bare sprog, sprogkufferten er et værktøj til læring og sprogstimulering, og hver eneste af vores kufferter har aktiviteter til både forældreinddragelse og til forskellige læreplanstemaer.

Sprogkufferter gør det let og sjovt at komme i gang med sprogarbejdet i praksis. De indeholder bøger, konkrete genstande, sange, remser, forslag til fokusord, lege og aktiviteter samt vejledninger til det pædagogiske personale og forældre.

Kufferten vækker med det samme børnenes interesse – her er noget, der gemmer på ting, noget der kan åbnes og udforskes, noget der kan overraske. Indholdet er sammensat, så det tager afsæt i børns læringsproces –

det kan lyttes til, kigges på, mærkes på, leges med, osv. – og tilbyder dermed mange indgange til det samme emne.

Anvendelsen af sprogkufferten er enkel. Den gør det nemt at komme i gang med at arbejde bevidst med børns sprog på en legende måde.

Vi har et stort fokus på det pædagogiske personales rolle i legen og hvordan man positionerer sig. Det at gå foran hvor den voksne guider og viser børnene funktionen i legen. Det at gå ved siden af hvor den voksne især er optaget af børnenes ideer og forslag og

dermed er med til at forme legen. Det at gå bagved, hvor den voksne holder sig i baggrunden og giver rummet og den frie leg mulighed for udfoldelse.

Valby Vuggestue har valgt at arbejde med sprogkufferter for at gøre det muligt for alle, om man er vikar, medhjælper eller pædagog, at lave en sprogaktivitet. Hver etage har fire forskellige sprogkufferter med forskellige aktiviteter og tilhørende legeark. Kufferten og legearket er tænkt sådan at man til hver en tid kan gå ud og hente en kuffert og så er aktiviteten faktisk i gang. Legearket hjælper personalet med, hvilken leg der skal sættes i gang og hvilke ord og vendinger der skal være i fokus. Vi har lagt vægt på den voksnes rolle i legen, og at legearket skal understøtte og kvalificere det sproglige arbejde i Valby Vuggestue.

Legeark

Sproglige læringsmuligheder skal indtænkes i alle rutiner og i planlagte og spontane aktiviteter, hvor børn introduceres til nye begreber og udtryksformer. I Valby vuggestue arbejder det pædagogiske personale med "Deltag i leg og lær sprog". Legeark er et pædagogisk redskab Valby Vuggestue bruger til at synliggøre sprogindsatsen i hverdagens rutiner og aktiviteter. Alle medarbejdere skal arbejde med legeark, som skal understøtte de voksne i de forskellige zoner i dagligdagen. Legeark giver en øget opmærksomhed på de ting der arbejdes med på de forskellige stuer og giver alt personale mulighed for sproglig interaktion i

rutinerne. Ydermere arbejdes der med legeark på stuemøderne for at optimere og styrke den sproglige udvikling i legen.

Vores arbejde med sprogkuffert og legeark er en central del af vores sprogpædagogiske praksis i Valby vuggestue, og er med til at skabe og fastholde en sammenhæng i hele institutionen. Det fælles udgangspunkt og fokus er medvirkende til at give børn og voksne på tværs af stuerne et fælles tredje. Sprog værktøjerne er dermed et pædagogisk redskab der støtter det pædagogiske personale i det sproglige arbejde i dagligdagen og er med til at styrke fagligheden og kvalificere det sproglige arbejde og giver dermed et større arbejdsfællesskab.

I Valby vuggestue er personalet opmærksom på at vi fungerer som sproglige rollemodeller for børnene. Vi har fokus på at udvide sproget, sætte ord på egne og børnenes handlinger. Når vi sætter ord på handlinger og følelser, styrkes børnenes opmærksomhed og selvværd og samtidig støttes den sproglige udvikling.

Sprogtrappen

Vi arbejder med et sprogligt udviklingsredskab som hedder Sprogtrappen. Det skal understøtte vores sproglige arbejde med børnene og hjælpe os med at målrette den videre sproglige udvikling.

Sprogtrappen viser børns typiske sprogudvikling. Det er både et fysisk materiale og en digital udgave. Den er opdelt i forskellige pejlemærker og alderstrin.

